

Om *Onkalo* af Julie Kirkegaard

Af: Dramaturg og Projektleder for DramatikVærket Malene Hedetoft

Julie Kirkegaard er en dramatiker med meget på hjerte. Inspirationen til stykket *Onkalo* hentede hun i dokumentarfilmen *Into Eternity* instrueret af Michael Madsen. *Into Eternity* skildrer et atomaffaldsanlæg, der er ved at blive bygget langt oppe i det finske fjeld. Tanken er, at man vil konstruere et anlæg til opbevaring af atomart affald. Et anlæg, der skal kunne holde i de 100.000 år, det tager for sådan affald at blive nedbrudt og ikke længere være livsfarligt for alt levende. *Into Eternity* stiller spørgsmålene: Hvad hvis vores civilisation går under, men anlægget består? Hvordan vil fremtidens mennesker så se på dette anlæg? Hvordan forhindrer vi dem i at tro, at de har fundet vor tids mystiske gravkamre eller skjulte skatte? Hvilke sprog eller tegn vil de forstå? Og vil de respektere vores anvisninger om ikke at trænge ind i anlægget?

Disse spørgsmål blev Julie Kirkegaards afsæt for skabelsen af stykket *Onkalo*. Sammen med 16 børn i alderen 9 – 14 år fra Teaterskolen Kastali'a i Randers kastede vi os ud i en undersøgelse af emnet. Første konstruerede vi sammen med børnene en tidslinje, hvor vi i korrekt målestoksforhold markerede vigtige begivenheder lige fra jordens skabelse og frem til i dag. Første tegn på liv, første hvirveldyr, første pattedyr, de første mennesker osv. Vi fik med denne linje en fornemmelse af jordens tidsperspektiv, og hvor uendelig lille del vores egen tid udgør af jordens samlede eksistens. Sluttelig tog vi et stort skridt ud i fremtiden og legede med forestillingen om, hvor vildt anderledes verden kunne komme til at se ud.

En rammefortælling som udgangspunkt

Herefter digtede og improviserede vi ud fra følgende rammefortælling: Vi er i en fjern fremtid, civilisationen, som vi kender den i dag, er gået under. I er en gruppe børn, der er helt alene uden voksne og uden erindring om verden, som vi kender

den i dag. I kalder Jer for Onkaloer og lever af, hvad I kan finde i naturen, og af de efterladenskaber fra tidligere tiders civilisation I graver op af jorden uden at ane, hvad det er.

Som en del af processen med at generere materiale til Julie Kirkegaards skriveproces konstruerede børnene også fremtidsgenstande ud af en masse skrammel, vi havde fremskaffet. To og to byggede de en ting, som de efterfølgende demonstrerede funktionen af for resten af gruppen, og disse fremtidsting indgik i det videre improvisationsarbejde.

Et af Julie Kirkegaards improvisationsoplæg til børnene var, at der - uden at de vidste noget derom - blev gemt en gammel og slidt mannequindukke under alt det andet skrammel, vi efterhånden havde fået samlet på scenegulvet. Nu satte Julie Kirkegaard børnene til at improvisere, at de gravede ting op af jorden imens hun iagttog, hvordan de reagerede, og hvad de fandt på, da mannequindukken pludselig kom til syne.

Endelig satte Julie Kirkegaard også børnene til at tegne deres forestillinger om Onkaloerne, og hvordan de levede deres liv uden voksne i denne fjerne fremtid.

Improvisation – løse scener – færdigt stykke

Julie Kirkegaard tog alle indtryk og alt det materiale, der var fremkommet af børnenes arbejde, med sig hjem, og næste gang vi mødtes med børnene, havde hun skrevet løse scener og havde et forslag til et historieforløb for stykket. Ud fra dette blev der igen improviseret, digtet og skabt inspirationsmateriale til Julie Kirkegaard, så hun kunne gå hjem og skrive stykket færdigt.

Svære problematikker – stykkets drivkraft

Julie Kirkegaards stykke *Onkalo* har meget på hjerte og er et tæt vævet tæppe af tematikker, der fletter sig ind og ud mellem hinanden og stykkets mange karakterer. Ikke blot er stykkets afsæt i spørgsmålet om vores tids farlige efterladenskaber en stor og svær problemstilling, men stykket berører også mange andre alvorlige og nærværende problematikker. Forholdet mellem børn og voksne, oplevelsen af at miste eller ikke føle sig set af sine forældre. Valutas fortælling om – i fraværet af ansvarlige voksne - at føle sig nødt til at tage et større ansvar, end hun ønsker eller magter. Angst og usikkerhed overfor de fremmede, utryghed ved det man ikke kender. Venne- og venindeforhold, at føle sig svigtet og forladt af en ven eller som Panasonic

ikke at kunne føle sig som en del af et fællesskab. Og dette er endda kun et udpluk af de tematikker, der ligger vævet ind i stykket *Onkalo*, så der er nok at tage fat på i en snak om stykket.

Der kan være dem, der mener, at nogle af disse tematikker er for voldsomme for børn i 9-14 års alderen. Men min erfaring, som jeg henter fra de grupper, der har arbejdet med stykket i DramatikVærkets regi, er, at denne aldersgruppe rigtig gerne vil have mulighed for at tage livtag med store og ikke altid lette spørgsmål. Tit går de alligevel allerede rundt og tumler med mange store tanker og følelser, og stykket *Onkalo* kan blive en ramme og anledning til at få sat ord på nogle af dem og nok så væsentligt - at få talt med andre om dem.

Til videre inspiration:

Into Eternity: Dokumentarfilm (varighed 1 t 12 min) instrueret af Michael Madsen og kan hentes via Filmstriben.

Læs og se mere om Onkalo projektet i Finland på wikipedia og youtube.